

**BJURHOLMS
KOMMUN**

Dnr KS20-348 003

Investerings- och upphandlingspolicy

Föreskrifter

Plan

Policy

Program

Reglemente

Riktlinjer

Strategi

Taxa

Antagen	Giltig från och med	Dokumentansvarig
Kommunfullmäktige 2020-10-26 § 45	2020-11-20	Ekonomichef

Innehållsförteckning

1 Inledning	2
2 Syfte	2
3 Beslut om och genomförande av investeringar.....	2
3.1. Beslutsunderlag	2
3.2. Investeringsplan.....	2
3.3 Bestämmelser för investeringsbudget.....	3
3.4 Under året uppkomna investeringar och kostnader	3
4. Uppföljning.....	3
5. Slutredovisning	3
6 Anläggningstillgångar	3
6.1 Fastigheter.....	3
6.1.1 Mark 3	
6.1.2 Byggnad.....	4
6.1.3 Markanläggningar	4
6.1.4 Byggnadsinventarier	4
6.2 Inventarieinvesteringar.....	4
6.3 Finansiella anläggningstillgångar.....	5
6.4 Immateriella anläggningstillgångar.....	5
7 Investeringskriterier för materiella anläggningstillgångar	5
8 Värdering av anläggningstillgångar	6
8.1 Investeringsbidrag.....	7
8.2 Leasing	7
8.3 Infrastrukturell investering.....	7
9 Avskrivningar	8
9.1 Avskrivningsmetod.....	8
9.2 Komponentavskrivning.....	8
9.3 Anläggningstillgångar med bestämd mängd och fast värde.....	8
10 Anläggningsregister & inventarielistor	8
11 Utrangering, avyttringar och nedskrivningar	9
11.1 Nedskrivningar	9
12 Tidpunkt för redovisning	9
13 Försäljning och köp	9
14 Kapitalkostnader och internränta	10
15 Inköp och upphandling.....	10
15.1. Anskaffning av varor	10
15.2. De upphandlade ramavtalen ska användas	11
15.3. Upphandling ska bedrivas affärsmässigt så att förtroende för kommunen som offentlig myndighet och avtalspart upprätthålls.....	11
15.4. Strategiska övervägande	11
15.5 Insyn i kommunala driftentreprenader.....	13
16 Revidering	13

1 Inledning

Detta dokument är en sammanställning av rekommendationer och regler för Bjurholms kommun avseende investeringar. Dokumentet behandlar budgetering, inköp, upphandling, finansiering, redovisning, beslut, genomförande samt uppföljning och avveckling av investeringar och ersätter "Riktlinjer för investeringar" KS 2005-11-01 § 102, Inköps- och upphandlingspolicy KS17-323 003, samt beslut KS05-263 003.

2 Syfte

Syftet med denna policy är att skapa en enhetlig och tydlig arbetsmodell för beslut och handläggning av investeringar och upphandling i Bjurholms kommun.

3 Beslut om och genomförande av investeringar

De finansiella målen enligt strategisk plan tillsammans med beslutet om flerårsplanen, utgör den ekonomiska ramen för kommunfullmäktiges beslut om investeringsplanen. Investeringar ska behandlas och beslutas i den ordinarie planeringsprocessen. Undantag får endast förekomma om särskilda skäl föreligger. Investering i finansiell anläggningstillgång kan beslutas vid annan tidpunkt.

3.1. Beslutsunderlag

Beslutsunderlaget för investeringar bör innehålla följande delar:

- koppling till politiska målsättningar
- alternativa lösningar om det finns
- konsekvenser för andra förvaltningar
- investeringskalkyl
- lönsamhet/ effektivisering
- finansiering
- tidplan

För mindre resp. årligen återkommande investeringar kan beslutsunderlaget begränsas.

3.2. Investeringsplan

Investeringsbudget för nästkommande år med tillhörande plan två år framåt fastställs årligen i samband med budget i kommunfullmäktige. Uppföljning av investeringsbudgeten sker vid delårsrapporten samt i årsredovisningen och redovisas för hos finansieringsansvarig nämnd och kommunstyrelsen.

Investeringar ska redovisas projektvis. Kommunfullmäktiges beslut om investeringsbudget i årsplanen utgör igångsättningsbeslut för de nya investeringar som ska påbörjas kommande budgetår. Gällande attestreglemente ska beaktas. Kommunfullmäktige kan undanta projekt från igångsättning. Detta ska i så fall framgå och motivering anges. I investeringsplanen ska det ingå investeringar som avses finansieras genom finansiell leasing. Bidrag till statlig infrastruktur kan vara en anläggningstillgång och ska i så fall ingå i investeringsplanen.

På lång sikt bör investerings- och avskrivningsvolymen ligga i paritet med varandra. Investeringar medför avskrivningskostnader för lång tid framåt. Ökade avskrivningskostnader medför att resurser förskjuts från personal- och övriga

driftskostnader till kostnader för anläggningstillgångar som fastigheter och inventarier. En sådan förskjutning kan innebära försämrad servicekvalitet eller minskad verksamhetsvolym.

3.3 Bestämmelser för investeringsbudget

Vid fördelningsbeslut ska de investeringar som tillför mest "kommunnytta" och investeringar som leder till sänkta driftskostnader prioriteras. Huvudprincipen är att beslutade investeringar ska genomföras utan ny upplåning. Under året är ambitionen att samtliga beslutade investeringsprojekt ska slutföras.

Outnyttjad investeringsbudget överförs i normalfallet inte till nästkommande år.

3.4 Under året uppkomna investeringar och kostnader

Under året nyttillkommande investeringar över 100 tkr ska godkännas av kommunfullmäktige genom särskilt beslut.

Nyttillkommande investeringar som inte tidigare finns beslutade i investeringsbudgeten upp till 100 tkr regleras enligt delegationsordning enligt kommunstyrelsens reglemente.

Under året nyuppkomna kostnader, gällande redan beslutade investeringar, som inte ryms inom investeringsbudget där utgiften överstiger 100 tkr, beslutas av Kommunstyrelsen. Kostnader som överstiger 500 tkr beslutas av Kommunfullmäktige.

4. Uppföljning

Löpande uppföljning av pågående investeringar sker i delårsrapporten augusti samt i årsredovisningen.

5. Slutredovisning

Samtliga investeringar ska slutredovisas efter färdigställande. Projektvis slutredovisning sker till berörd nämnd samt kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

6 Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är tillgångar som är avsedda att stadigvarande brukas eller innehas. Med stadigvarande menas en period på minst ett år. Nedan redovisas olika kategorier av anläggningstillgångar.

6.1 Fastigheter

Fastigheter indelas utifrån avskrivningsreglerna lämpligen i mark, byggnader, markanläggningar och byggnadsinventarier.

6.1.1 Mark

Den del av fastigheten som utgör mark avskrivs normalt inte då mark förutsätts ha en obegränsad livslängd. Om fastigheten förvärvas genom köp och består av både mark och byggnad sker en fördelning utifrån exempelvis taxeringsvärdet, ortspris eller råmarkspris. Även lagfarten ska fördelas på detta sätt.

6.1.2 Byggnad

Som byggnad räknas inte enbart hus utan också liknande konstruktioner såsom broar och vattentorn. För att inräknas handlar det om storlek på konstruktionen och varaktighet. Mindre anläggningar såsom skjul och anordningar som kan flyttas räknas inte som byggnader.

Till byggnad hör en rad föremål i egenskap av tillbehör till själva byggstommen:

- Fast inredning som avbalkningar, ledstänger med mera.
- Ledningar för uppvärmning, belysning och luftväxling samt vatten, avlopp och liknande.
- Sådant som är inmurat eller fast anbringat i väggar, tak och golv.
- Sådant som avser stadigvarande bruk för byggnaden, dörrar, fönster, spisar, sanitära anordningar med mera.

Utgifter för mer genomgripande förändringsarbeten som innebär att byggnaden kommer att användas för ett helt annat ändamål än vad som ursprungligen avsett, ska aktiveras och avskrivs. Detsamma gäller vid utbyte av väsentliga delar av en byggnads grundkonstruktion. De bör då ha en varaktighet som inte är mindre än nyttjandeperioden. Vid större förändringar i byggnader och lokaler ska man se över om eventuella värden ska skrivas bort med en engångsnedskrivning.

6.1.3 Markanläggningar

Med markanläggningar avses på marken uppförda anordningar av permanent natur:

- Markarbeten genom vilken marken görs plan eller fast, som röjning, schaktning och torrläggning av marken.
- Olika anläggningar som vägar, gator, parkeringsplatser, parker och planteringar och dylikt.
- Vatten och avloppsrör samt brunnar, källare och tunnlar i den mån de ej vid eventuell fastighetstaxering är att hänföra till byggnad.

Anskaffningsutgiften för tillfälliga anläggningar som endast är tänkt att användas ett fåtal år ska kostnadsföras det år de inskaffas.

6.1.4 Byggnadsinventarier

Byggnadsinventarier är de delar och tillbehör i en byggnad som är avsedda att direkt användas för verksamhetens ändamål. Dessa ska följa avskrivningsplanen för inventarier.

Exemplen på byggnadsinventarier är:

- Ledningar för vatten, avlopp och elektricitet för verksamheten.
- Speciella värme- och ventilationsanläggningar.

Sista punkten räknas endast som en byggnadsinventarie om den specifikt krävs för verksamheten, i övriga fall ingår de i byggnadsvärdet.

6.2 Inventarieinvesteringar

Till inventarier räknas fordon, IT-utrustning, maskiner och inventarier för stadigvarande bruk. I anskaffningsvärdet inräknas alla utgifter som är direkt kopplade till anskaffning av inventarierna.

Vid anskaffning av begagnade datorer beräknas den ekonomiska livslängden till mindre än tre år och ska då redovisas som en driftskostnad.

Utgifter för datorprogram ska i princip alltid kostnadsföras direkt. Det gäller oavsett om själva datorinköpet betraktas som investering eller inte. Datorprogram som i väsentlig omfattning specialanpassats eller utvecklats kan dock redovisas som investering under förutsättning att den ekonomiska livslängden överstiger tre år och är av väsentligt värde för verksamheten. Installation av datornät räknas som IT-inventarier.

6.3 Finansiella anläggningstillgångar

För att en finansiell tillgång ska klassas som en anläggningstillgång och tas upp i balansräkningen ska innehavet vara långsiktigt. Finansiella investeringar sker i obligationer eller andra värdepapper med låg risk.

6.4 Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar är anläggningstillgångar som inte utgör fysiska objekt eller som utgör en blandning av immateriella värden och materiella värden där merparten är immateriella värden. Till immateriella investeringar räknas utgifter för forsknings- och utvecklingsarbete samt goodwillvärden om de bedöms bli av betydande ekonomiskt värde för verksamheten under kommande år.

En immateriell anläggningstillgång måste anses ge sannolika fördelar i form av intäkter eller reducerade kostnader under flera kommande år, i annat fall skall sådan utgift för tillgångens anskaffande eller upparbetande kostnadsföras direkt när de uppstår.

Utgifter som enbart ger upphov till ökad servicepotential ska inte redovisas som immateriell tillgång. Med detta begrepp menas att tillgångens kapacitet bidrar till att av kommunen fastlagda mål kan uppfyllas.

7 Investeringskriterier för materiella anläggningstillgångar

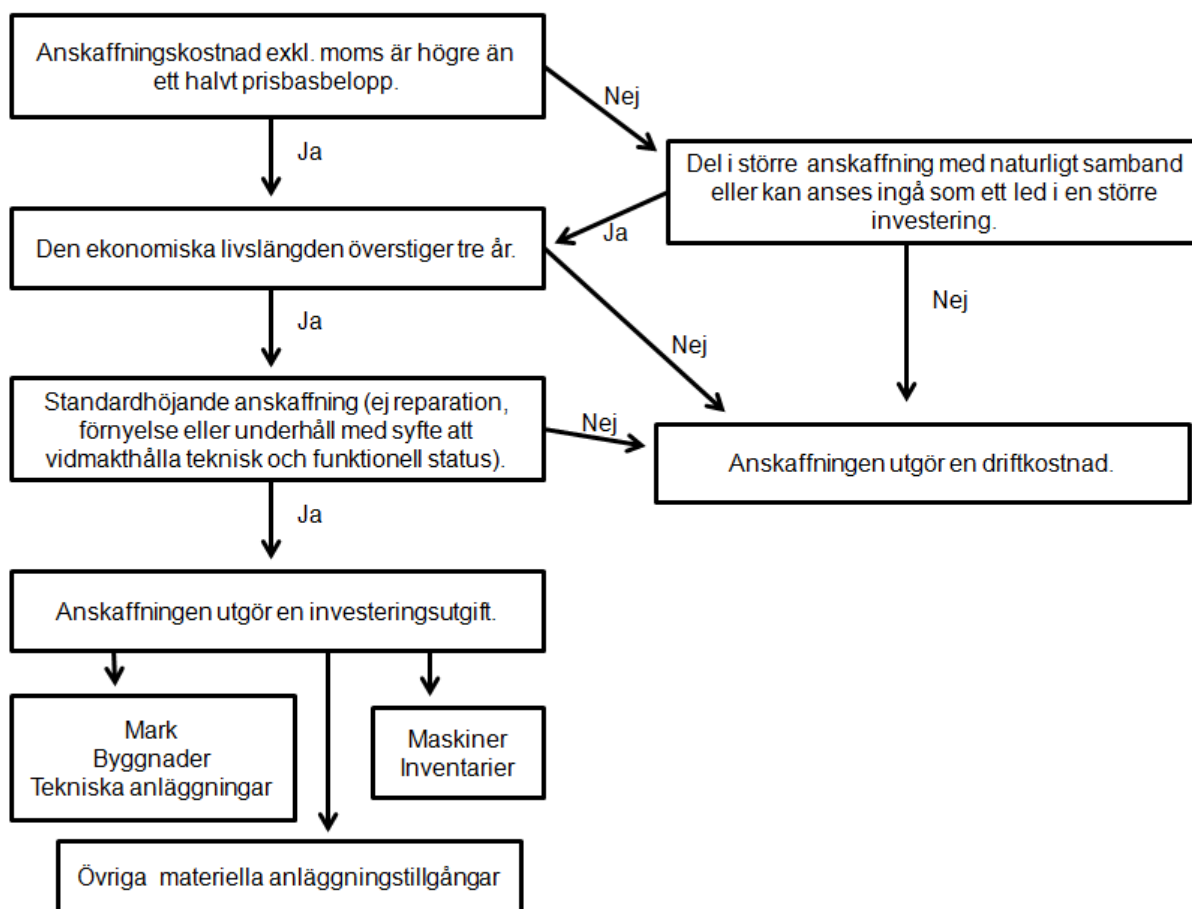
En förutsättning för att aktivera en materiell anläggningstillgång är att kommunen har kontroll över den och att den väntas medföra ekonomiska fördelar eller framtida servicepotential.

För att den materiella anläggningstillgången ska kunna aktiveras som en investering krävs också att innehavet är varaktigt, man brukar tala om ett stadigvarande bruk och långsiktighet. För inventarier krävs enligt praxis en nyttjandetid om minst tre år och ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp.

Bjurholms kommun använder sig av väsentlighetsprincipen för att avgränsa vad som kan klassas som en investering. Detta för att undvika onödig administration utan att ge avkall på redovisningens kvalitet.

Som huvudregel gäller post- för postvärdering men för inventarier som har ett *naturligt samband* eller *kan anses ingå som ett led i en större investering* kan man se till inventariernas sammanlagda anskaffningsvärde. Det gör att en faktura som inkommer efter den ursprungliga anskaffningen och inte uppfyller beloppsgränsen

kan aktiveras som en investering. Till exempel att skolan köper in en dator som inte uppfyller beloppsgränsen men som härrör datorparken i kommunens beslutade investeringsplan. Utbildning är en driftskostnad.

Figur 1 Materiell anläggningstillgång

8 Värdering av anläggningstillgångar

Huvudregeln vid värdering av materiella anläggningstillgångar är att de vid förvärvstillfället tas upp till anskaffningsvärdet i redovisningen.

Åtgärder som innebär en förbättring av tillgångens prestanda i förhållande till den nivå som gällde då den anskaffades räknas in i anskaffningsvärdet och skrivs av under tillgångens nyttjandeperiod. Detta innebär att ny- till och ombyggnationer kan uppfylla kraven för en investering. Reparationer och underhåll som syftar till att vidmakthålla den ursprungliga standarden på investeringen kan således inte räknas som inte investering utan ska kostnadsföras i den period de uppkommer. Till exempel ska utbyte av VA-ledningar räknas som en investering om kapaciteten höjs. Nyasfaltering av en gata betraktas som en investering om det innebär en ändrad utformning eller om det kräver en helt ny underbyggnad. Att endast utföra en toppbeläggning betraktas som underhåll och kostnadsförs det aktuella året.

När det gäller fastigheter är till exempel ommurning av skorstenen, omläggning av tak, målning och tapetsering exempel på reparation och underhållsarbete. Exempel på åtgärder som kan uppfylla investeringskravet är till exempel installation av en toalett, utbyte av två- till treglasfönster. Observera att det endast är kostnaden som

ger en standardförbättring som kan räknas som en investering och inte den del som kan ses som reparation eller underhåll.

Andra omkostnader för en investering, som är direkt kopplade till den, inkluderas också i anskaffningsvärdet och skrivs av.

Exempel på detta är:

- Rivningskostnader om en byggnad rivs och en ny uppförs på samma tomt.
- Leverans och hantering
- Installation
- Konsulttjänster
- Lagfart

Exempel på kostnader som inte ska ingå i anskaffningsvärdet är:

- Administrationskostnader och andra inte för investeringen direkt hänförliga kostnader.
- Utgifter för provkörning och intrimning.
- Driftsförluster som uppstår innan investeringen nått planerad driftsnivå.
- Utbildningskostnad

I praktiken kan dessa gränsdragningar vara svåra och diffusa vilket kräver en kvalificerad uppskattning. Det viktiga är att redovisningen ger en rättvisande bild. För att uppnå detta är det viktigt att kommunen gör likartade bedömningar över tid. Eventuella förändringar av dessa gränsdragningar/ tolkningar av vad som är en investering och vilka kostnader som ska aktiveras upplyses om i årsredovisningen.

8.1 Investeringsbidrag

Investeringsbidrag ska i normalfallet periodiseras mot anläggningstillgångens nyttjandeperiod.

8.2 Leasing

Redovisningen av en tillgång ska inte vara beroende av vald finansieringsform. Leasingavtal delas in i finansiella och operationella avtal. Ett leasingavtal är att se som finansiellt om risker som förknippas med ägandet av objektet i allt väsentligt överförs till leasetagaren. Objektet ska då tas upp som en tillgång och avskrivas. Ett operationellt avtal kostnadsförs löpande under leasingperioden.

8.3 Infrastrukturell investering

Med bidrag till infrastrukturell investering avses att kommunen lämnar bidrag till finansieringen av investeringar i infrastruktur som görs av någon annan än kommunen. Den uppkomna tillgången ägs och förvaltas av den som gör investeringen.

Efter kommunens beslut ska sådana bidrag som avses i 2 kap. 1§ lagen (2019:935) om vissa kommunala befogenheter tas upp i balansräkningen under posten "Bidrag till statlig infrastruktur". Varje bidrag som redovisas i balansräkningen ska upplösas med årliga enhetliga belopp under högst 25 år. Upplösningen ska påbörjas det år bidraget beslutas.

Ett bidrag till en infrastrukturell investering som inte beslutats med stöd av lagen (2019:935) om vissa kommunala befogenheter ska redovisas som kostnad i resultaträkningen.

9 Avskrivningar

Avskrivningar är obligatoriska för anläggningstillgångar med en begränsad livslängd. Det regleras inte vilken metod man ska använda sig av, det viktiga är att redovisningen ger en rättvisande bild. För att uppnå detta bör avskrivningarna återspegla investeringens förbrukningstakt. För avskrivningar av immateriella tillgångar gäller ett mer restriktivt förhållningssätt. De ska i normalfallet vara avskrivna inom fem år om de inte får nyttjas längre enligt avtal.

9.1 Avskrivningsmetod

Linjär avskrivning – Tillgången skrivs av med lika stora belopp varje år. Tillgångar som förväntas ha en obegränsad livslängd och ett bestående värde ska inte avskrivas. Exempelvis mark och i de flesta fall konst. Eventuellt restvärde ska inte utgöra underlag för avskrivning. Pågående anläggningsarbeten ska inte avskrivas förrän de färdigställts och är redo att tas i drift.

9.2 Komponentavskrivning

Om betydande och fysiskt identifierbara delar av investeringen går att identifiera och har olika nyttjandetider, bör olika avskrivningstider användas för de olika komponenterna. Då detta medför mer administration används det främst, där det är ett krav, för fastigheter. Om investeringen avser en återanskaffning av en sådan komponent ska den redovisas som en ny anläggningstillgång och eventuellt kvarvarande redovisat värde för den ersatta enheten ska kostnadsföras.

9.3 Anläggningstillgångar med bestämd mängd och fast värde

Undantag från avskrivningar kan göras för inventarier som har en bestämd mängd och ett fast värde. Regeln kan enligt kommunala redovisningslagen tillämpas på tillgångar som successivt förnyas där kvantitet, värde och sammansättning inte varierar väsentligt. Ett exempel är porslinet för skolbispisningen. I stället för att göra avskrivningar kostnadsför man löpande inköpt ersättningsmaterial.

10 Anläggningsregister & inventarielistor

För att en god kontroll ska råda över såväl befintliga, som nya investeringar har Bjurholms kommun ett anläggningsregister. Det innehåller information om vilken investering det är, anskaffningsvärde, anskaffningstidpunkt, avskrivningsmetod, avskrivningstid, ackumulerade avskrivningar och vid förekomna fall ackumulerade nedskrivningar.

Kommunens innehav och placering av inventarier ska finnas dokumenterat.

Förändringar som nyförvärv, avyttring, utrangering eller omplacering ska registreras.

- Verksamhetschef ansvarar för att uppdaterade inventarielistor finns över verksamhetens inventarier.
- Ansvarig för IT-verksamheten ansvarar för att uppdaterade inventarielistor finns över kommunens IT-utrustning, kontorsmaskiner och för att klassa och märka stöldbegärliga inventarier.
- Ansvarig för kommunens konst inventerar och upprättar inventarielistor för kommungemensam konst, antikviteter och samlingar. Konst kan till exempel

vara målningar, skulpturer och fotografier. Antikviteter och samlingar kan till exempel vara möbler och föremål med ett historiskt värde.

11 Utrangering, avyttringar och nedskrivningar

En materiell anläggningstillgång ska inte längre redovisas som tillgång när den har avyttrats eller när den slutgiltigt tagits ur bruk.

11.1 Nedskrivningar

Har en anläggningstillgång vid räkenskapsårets utgång ett lägre värde än det bokförda värdet ska tillgången skrivas ned till det lägre värdet, om värdeminskningen kan antas vara bestående. Skulle omständigheter förändras och nedskrivningen inte längre är befogad ska värdet återföras. En återföring av en nedskrivning får inte medföra att tillgången får ett högre värde jämfört med om avskrivning skett på det ursprungliga avskrivningsunderlaget.

Nedskrivning av det bokförda värdet på en anläggningstillgång ska prövas vid upprättande delårs- och årsredovisning. Vid bedömning om det föreligger ett nedskrivningsbehov ska minst en av följande indikationer vara uppfylld:

- Tillgången används inte och beslut har fattats om att avveckla tillgången.
- Tekniska eller legala förändringar har gjort att tillgången inte längre kan användas för sitt ursprungliga ändamål.
- Tillgången har åsamkats fysiska skador som sänker dess värde och årliga servicepotential.

Om det på balansdagen föreligger en indikation på att en tillgång minskat i värde ska tillgångens återvinningsvärde beräknas till det lägsta av redovisat värde och:

- Nettoförsäljningsvärdet för tillgångar där beslut fattats om att avveckla eller avyttra tillgången.
- Anpassat användningsvärde för tillgångar som inte längre kan användas för sitt ursprungliga ändamål.
- Anpassat användningsvärde för tillgångar där årlig servicepotential och värde minskat på grund av fysiska skador.

En prövning av nedskrivningsbehov ska ske på objektiva grunder och på ett konsekvent sätt över tiden. Det innebär att en nedskrivningsprövning inte får påverkas av vilket resultat som i övrigt redovisas. Beslut om nedskrivning fattas av kommunstyrelsen.

12 Tidpunkt för redovisning

En materiell anläggningstillgång ska redovisas som en tillgång i balansräkningen när följande kriterier är uppfyllda:

- Det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna eller servicepotentialen som innehavet innebär kommer kommunen till del.
- Anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

13 Försäljning och köp

Köp och försäljning av lös egendom ska behandlas enligt gällande delegationsordning, attestreglemente och "*Rutin för avyttrande av lös egendom i Bjurholms Kommun*".

Köp och försäljningar av fast egendom ska behandlas enligt gällande delegationsordning.

Ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen ska beslutas av kommunfullmäktige. Köp, försäljning och utrangering av anläggningstillgångar ska rapporteras till ekonomiavdelningen varpå justeringar utförs i anläggningsreskontran. Om det gäller köp eller försäljning av inventarier ska också inventarieregistret uppdateras.

14 Kapitalkostnader och internränta

På grund av den kommunala självkostnadsprincipen är det viktigt att beräkna kapitalkostnader i samband med konkurrensutsättning och avgiftssättning. Genom att beräkna och redovisa kapitalkostnader för alla verksamheter får kommunen en rättvisande bild av de totala kostnaderna (självkostnaderna) för en verksamhet. Kommunens kapitalkostnader består av avskrivningar och internränta. Anläggningstillgångar med begränsad nyttjandeperiod skrivs av systematiskt över dess nyttjandeperiod enligt en plan som fastställs vid anskaffningstillfället. Periodens avskrivningar redovisas som en kostnad och ska spegla den faktiska resursförbrukningen. Avskrivning sker från och med den tidpunkt då tillgången är färdig att tas i bruk.

Anledningen till att kostnader för internränta redovisas är att det ska gå att utläsa ur redovisningen vad kommunen fått för ränteintäkt om pengarna inte investerats utan legat kvar på kommunens bankkonto. För kommunen är internräntan budgetneutral. Kostnaden för internränta redovisas på avdelningarna och motsvarande intäkt redovisas på kommunen centralt. Internräntan beräknas på oavskrivet restvärde på anläggningstillgångarna.

15 Inköp och upphandling

15.1. Anskaffning av varor

All anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska baseras på en helhetssyn där kommunens gemensamma bästa har företräde framför enskild verksamhets intresse

Att anskaffningar ska baseras på vad som är bäst för kommunen innebär att inköpen ska samordnas så att skalfördelar erhålls och styrning och uppföljning underlättas. Samordnad upphandling ska genomföras inom de områden där det finns gemensamma behov. Verksamhetsansvariga ansvarar för att upphandling sker och görs i samråd med kommunens centrala upphandlingsfunktion. Upphandlingar kan även göras av Umeå Upphandlingsbyrån enligt särskilt samarbetsavtal. Förutsättningen för att Umeå Upphandlingsbyrån ska kunna genomföra upphandlingar med god kvalitet är att verksamheter och uppdragsgivare bidrar med relevant kompetens i upphandlingsgrupperna.

Bestämmelsen innebär dock inte att samordning alltid ska ske så snart flera verksamheter har liknande behov. Det avgörande är vad som är kommunens gemensamma bästa och även faktorer som talar emot en samordning ska beaktas. Sådana faktorer kan vara att kvalitetskraven är så vitt skilda mellan olika verksamheter. Utgångspunkten ska dock alltid vara att kommunen bästa främjas genom samordnade upphandlingar, där det är lämpligt.

Helhetssynen innebär också att innan beslut om inköp sker ska verksamheten bedöma om behov kan tillgodoses på annat sätt än att köpa in varor eller tjänster.

15.2. De upphandlade ramavtalen ska användas

Bestämmelsen innebär att kommunens verksamheter är skyldiga att använda de upphandlade ramavtalen vid inköp som omfattas av ramavtalet och där behovet kan tillgodoses av ramavtalet. Vid avsteg ska skälen till detta dokumenteras och godkännas. Detta gäller för alla inköp oavsett värde.

15.3. Upphandling ska bedrivas affärsmässigt så att förtroende för kommunen som offentlig myndighet och avtalspart upprätthålls

Inköps- och upphandlingsverksamhet är ett område som är känsligt för otillbörlig påverkan.

All upphandling ska präglas av affärsmässighet, utnyttjande av konkurrens samt objektivitet. Inga ovidkommande hänsyn får tas. Företrädare för kommunen ska uppträda på ett affärsmässigt korrekt sätt. Samarbete mellan köpare och säljare ska ske i sådana former att parterna bibehåller full trovärdighet och en oberoende ställning i förhållande till varandra.

Medarbetare eller andra som ansvarar för uppgifter inom området har därför ett särskilt ansvar för att förtroendet för kommunen upprätthålls.

De jävsbestämmelser som gäller enligt lag för anställda och förtroendevalda i kommunen och dess bolag ska i upphandlings- och inköpssituationer tillämpas. I alla sammanhang ska ett sådant förhållningsätt iakttas att det inte kan förekomma risk för att företrädare för kommunen gör sig skyldiga till givande eller tagande av muta. Den som är offentliganställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen.

Vid alla kontakter ska leverantörerna behandlas likvärdigt.

15.4. Strategiska övervägande

För att främja hållbarhetsperspektiv vid upphandling och inköp ska ekonomisk, social och ekologisk hänsyn vara ledande.

Föremålet för upphandlingen ska kopplas till kommunens mål som formulerats i övergripande strategier och budget samt andra styrande dokument. Vidare ska livscykelperspektivet vara grundläggande vid beräkning av kostnadseffektivitet. Vid upphandlingar där inneboende konflikter mellan olika hållbarhetsaspekter finns, ska dessa synliggöras och bedömas. Dessa bedömningar ska grunda sig på kommunens övergripande strategier.

Kommunen ska genom att ställa krav vid sina upphandlingar och inköp bidra till en bättre miljö och ett hållbart samhälle. Detta ska ingå som en naturlig del i varje upphandling. I hållbar upphandling ingår att ta hänsyn till flera perspektiv såsom tillgänglighetskrav, hållbarhetskriterier, att beakta frågor om etisk handel och företags sociala ansvar (CSR) samt möjliggöra för innovationer. Särskild hänsyn ska tas till ILO:s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet samt FN:s barnkonvention.

Miljö

Kommunen ska genom att ställa miljökrav vid upphandling främja hållbar utveckling och skydda miljö och hälsa. Miljökraven ska bidra till att kommunen når lokala och nationella miljö- och klimatmål samt att teknik och nya innovationer utvecklas.

För att arbeta effektivt med miljödrivande upphandling krävs en prioritering så att långt gående miljökrav i första hand ställs på produkt-, tjänst- och entreprenadområden som har en stor miljöpåverkan och/eller upphandlas i stor omfattning. Miljökrav som ställs ska vara relevanta i just den aktuella upphandlingen.

Kommunen bedömer att tre områden är särskilt viktiga att ställa miljökrav inom. Klimatpåverkan/energi i fastigheter och transporter, hälsopåverkan från utsläpp till luft från transporter samt hälso- och miljöpåverkan av kemikalier och kemikalieinnehåll i varor.

Vilken typ av miljökrav som ska ställas vid en upphandling beror på vilka mål och behov kommunen har, hur marknaden ser ut och vilken typ av vara, tjänst eller entreprenad som ska upphandlas. De krav som ställs ska gå att verifiera och/eller kontrollera. Vid vissa typer av upphandlingar kan det vara lämpligt att ställa krav som måste uppfyllas för att anbudet ska kunna antas. I andra fall kan det vara mer lämpligt att använda kriterier som ingår i utvärderingen av vilka anbud som är de ekonomiskt mest fördelaktiga (t.ex. kostnaderna för underhåll, energiförbrukning och avfallshantering).

I förfrågningsunderlaget ska samtliga krav och utvärderingskriterier vara tydligt formulerade.

Animaliska livsmedel

Vid upphandling av Animaliska livsmedel ska kommunen så långt möjligt alltid ta hänsyn till djurvälstånd och det ska vara på minst den nivå som svensk lag tillåter.

Social och etisk hänsyn

Vid större tjänstekontrakt och entreprenader ska det utredas om det är möjligt och lämpligt att ställa krav som innebär att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning.

Vid genomförande av upphandlingar som kan omfatta sociala hänsynskriterier ska Kommunens strategidokument för social hänsyn i offentlig upphandling användas.

Vid upphandling av tjänster och entreprenader ska krav ställas på löner och arbetsvillkor i nivå med för branschen allmänt förekommande kollektivavtal i den utsträckning som lagstiftningen medger.

Kommunen ska också i tillämpliga fall ställa krav som främjar jämställdhet i samband med upphandlingar.

För alla upphandlingar som avser tjänster eller entreprenader ska en antidiskrimineringsklausul införas som särskilt kontraktsvillkor i avtalet. Avsikten med en antidiskrimineringsklausul är att så långt möjligt tillse att Kommunens leverantörer

följer antidiskrimineringslagstiftningen genom att efterlevnaden av lagarna görs till en avtalsrättslig fråga med avtalsrättsliga påföljder.

Meddelarfrihet

Om kommunen upphandlar en privat utförare av en kommunal angelägenhet, ska kommunen kräva att den privata utförarens anställda har meddelarfrihet och meddelarskydd med liknande konstruktion och funktion som motsvarande grundlagsreglerade frihet och skydd för kommunens anställda. Kravet omfattar den verksamhet som bedrivs på uppdrag av kommunen. Kravet gäller för underleverantörer i alla led.

15.5 Insyn i kommunala driftentreprenader

Kommunen ska tillförsäkras information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Utföraren ska vara skyldig att ge kommunen information som gör detta möjligt.

16 Revidering

Detta är Bjurholms kommuns tolkningar av rekommendationer och regler och i de fall rekommendationer från *Rådet för Kommunal Redovisning* (RKR) ändras skall Bjurholms kommun följa dessa. Dokumentet *investeringspolicy* revideras av ekonomichef varje mandatperiod eller då behov uppstår.